

Onderwerp	Bijstelling Investeringsplan en Krediet project 'Beter Benutten Bergsluis' na afronding voorlopig ontwerp
Versienummer	1
Dossiernummer	3417
D&H datum	dinsdag 15 april 2025
Wijze agenderen	Openbaar

1) Het gevraagde besluit

1. Het investeringsplan voor het project 'Beter benutten Bergsluis', met nieuw geraamde kosten ter hoogte van € 4.617.600 vast te stellen;
2. Het hiervoor eerder verstrekte krediet ter hoogte van € 3.225.000 met € 1.007.000 te verhogen tot een bedrag van € 4.232.000.

2) Aanleiding

De Verenigde Vergadering (VV) heeft op 19 november 2020 (dossiernummer 2006) ingestemd met de aanpassing van de Bergsluis. Hiermee is ingestemd met de realisatie van een nieuw inlaatpunt voor zoet water, een efficiëntere sturing van het waterbeheer en een tweezijdige vismigratie. De aangevraagde bedragen waren gebaseerd op een schetsontwerp. Hierdoor kon het landelijk Bestuurlijk Platform Zoetwater (vergadering 27 november 2020) de aanvraag van het Bergsluis project tijdig indienen bij het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Dit heeft geleid tot een initiële reservering van € 1,4 mln, en een beschikking in 2024 van € 1.757.500,- in het Deltafonds subsidietranche Deltaprogramma Zoetwater 2022 - 2027.

In samenwerking met het hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard (HHSK) is het ontwerp in de periode 2020 tot 2023 verder uitgewerkt. Onder andere door gestegen materiaal- en arbeidskosten bleek het in eerste instantie aangevraagde krediet en investeringsplan ontoereikend en is gevraagd om aanpassing van het krediet en investeringsplan. Op 30 november 2023 heeft de Verenigde Vergadering ingestemd met de aanpassing van het krediet en investeringsplan.

Na aanpassing van het krediet en investeringsplan is het college een samenwerkingsovereenkomst met HHSK aangegaan. In deze samenwerkingsovereenkomst is o.a. de wijze van samenwerking en de wijze waarop financiën tussen partijen worden geregeld vastgelegd. HHSK en Delfland hebben vervolgens opdracht gegeven voor de verdere uitwerking van het ontwerp tot een voorontwerp. Ook een actualisatie van de kostenraming was onderdeel van deze opdracht.

Het ontwerp van het gemaal en de vispassage is daarmee ver genoeg uitgewerkt om de aanbesteding te kunnen starten. Uit de geactualiseerde kostenraming blijkt echter dat de kosten van het gemaal naar verwachting hoger zullen zijn dan het beschikbaar gestelde krediet. De hogere kosten zijn het gevolg van onder andere het flink gestegen prijspeil, de realisatie naast de oude schutsluis en de eisen die volgen uit de samenwerking met de drie betrokken partijen. Voordat het project aanbesteed kan worden moet het eerder door de VV vastgestelde Investeringsplan (IP) en beschikbaar gestelde krediet worden verhoogd. Na een positief VV-besluit om het IP- en krediet bij te stellen kan de aanbesteding worden gestart. Voorwaarde is dat ook de VV van HHSK krediet beschikbaar stelt voor het aandeel van HHSK in het project. Besluitvorming door HHSK is voorzien in de VV van 9 juli 2025.

De zeer droge zomer van 2018 schetst een toekomstbeeld waar we nu al steeds vaker mee te maken kunnen krijgen en onderstreept het belang van voldoende zoet water van een goede

Dossiernummer: 3417

kwaliteit. Meer droge periodes is één van de gevolgen van klimaatverandering. Wij zijn daarvoor echter in grote mate afhankelijk van één bron. Voor de toekomst is de huidige zoetwatervoorziening onvoldoende om een toenemende watervraag in alle situaties te faciliteren. Er zijn maatregelen nodig om het zoetwateraanbod in extreme droogtesituaties te verbeteren en om in reguliere situaties te optimaliseren.

Dit probleem wordt op nationaal niveau onderkend. Daarbij is als doelstelling van het Deltaprogramma Zoetwater vastgesteld dat Nederland in 2050 weerbaar moet zijn tegen zoetwatertekorten. De aanpassing is een van de noodzakelijke maatregelen daarvoor, hetgeen sinds de goedkeuring van het schetsontwerp door de VV op 19 november 2020 alleen maar prangender is geworden.

Het aanpassen van Bergsluis is één van de maatregelen en sluit aan bij de aanpak van het Deltaprogramma, waarin adaptief deltamanagement centraal staat. Het aanpassen van de Bergsluis dient meerdere belangen van Delfland. Naast het creëren van (1) een extra en alternatieve zoetwaterbron om op een duurzamer manier water in ons gebied in te laten en minder afhankelijk te zijn van het Brielse Meer (De Bergsluis kan dan in reguliere zomers voorzien in maximaal 38% van de watervraag van Delfland. De aanvoer vindt plaats via het inlaatpunt van HHSK vanuit de Nieuwe Maas) kan er (2) efficiënter worden gestuurd in het waterbeheer, waaronder het tegengaan van verzilting en is (3) tweezijdige vismigratie mogelijk. De aanpassing van de Bergsluis omvat de aanleg van een leiding met een nieuw gemaal dat zo wordt uitgevoerd dat vismigratie mogelijk is.

3) Beoogd effect

Het bijstellen van het in 2023 vastgestelde IP en krediet voor het realiseren van een extra zoetwaterbron en een efficiëntere sturing van het waterbeheer.

Daarna kunnen Delfland en HHSK de aanbesteding voor de realisatie van het gemaal en de vispassage starten.

4) Kernboodschap

Een goede watervoorziening is voor Delfland en voor de van zoetwater afhankelijke functies in het beheergebied van groot belang. Door diverse ontwikkelingen, waaronder klimaatverandering, zal de vraag naar zoetwater in de toekomst stijgen en het wateraanbod onder druk komen te staan. Delfland werkt daarom aan het toekomstbestendig maken van de zoetwatervoorziening. Één van de projecten waarmee we dat doen is realisatie van extra aanvoer van zoetwater bij de Bergsluis in Rotterdam (besluit uit november 2020). Hierdoor is er in regulier droge omstandigheden meer zoetwater beschikbaar, wordt Delfland minder afhankelijk van de aanvoer van zoetwater uit de Brielse Meer en is een efficiëntere sturing van het waterbeheer mogelijk.

Na uitvoering beschikt Delfland over een nieuwe zoetwaterbron, waardoor de robuustheid van de zoetwatervoorziening wordt verbeterd. De aanpassingen leveren bovendien een aantal operationele voordelen op en minder CO₂-uitstoot dan bij aanvoer van water uit het Brielsemeer.

Als gevolg van onder andere de gestegen materiaal- en arbeidskosten wordt het algemeen bestuur van Delfland gevraagd in te stemmen met het verhogen van de in 2023 vastgestelde investeringskosten voor het gemaal. Na de besluitvorming door de VV van Delfland en de VV van HHSK wordt gestart met de aanbesteding van het gemaal en vispassage.

5) Historie – eerdere besluitvorming

- Collegevergadering D&H Delfland 17 maart 2020: maatregelenpakket Deltaprogramma Zoetwater 2021-2027; ingestemd met voordragen van een aantal maatregelen voor subsidie uit het Deltafonds;
- Collegevergadering D&H Schieland en de Krimpenerwaard 16 juni 2020: instemmen met financiële bijdrage van 20% aan project Bergsluis;
- Informatieve VV 15 september 2020 'Beter Benutten Bergsluis';

Dossiernummer: 3417

- VV 20 november 2020 (dossier 2006): instemmen aanpassing gemaal Bergsluis, vaststellen daaraan verbonden Investeringsplannen en kredieten;
- Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit 17 januari 2023: schriftelijke mededeling bijstelling doorvoercapaciteit zoetwater project 'Beter Benutten Bergsluis' en vooraankondiging bijstelling investeringskredieten.
- Collegevergadering D&H Delfland 24 oktober 2023: aangaan van de samenwerkingsovereenkomst "Beter Benutten Bergsluis" met het hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard.
- Collegevergadering D&H Schieland en de Krimpenerwaard 7 november 2023: aangaan van de samenwerkingsovereenkomst "Beter Benutten Bergsluis" met het hoogheemraadschap van Delfland.
- VV 30 november 2023 bijstelling investeringsplan en krediet project 'Beter Benutten Bergsluis'
- Samenwerkingsovereenkomst project 'Beter benutten Bergsluis', getekend door beide partijen op 22 januari 2024.

6) Regelgeving en Beleid

Het voorstel past binnen:
Het programma Waterkwantiteit

Waterbeheerprogramma 2022-2027:

Onder thema Waterkwantiteit

Benoemde maatregel

Project 'Beter Benutten Bergsluis'. Deze maatregel draagt bij aan voldoende zoet water in het gebied, het beheersen van verzilting (met het oog op de natuur en waterkwaliteit) en de mogelijkheden voor vismigratie.

- 'Toekomstbestendige zoetwatervoorziening Delfland 2050: Ontwikkelingen, doel en aanpak';
- Kaderrichtlijnwater-programma Delfland 2022-2027: oplossen van vismigratieknelpunten;
- Visie Vismigratie Rijn-West (vastgesteld d.d. 10 april 2014 door het Regionaal Bestuurlijk Overleg Rijn West);
- Beleid van Delfland en Schieland: vismigratie onderdeel aanleg van nieuwe kunstwerken;
- Stroomgebiedbeheerplan 3 (2022-2027).

Deltawet/Waterwet

- De Deltawet regelt via de Waterwet dat jaarlijks een Deltaprogramma wordt geschreven. Dit Deltaprogramma zet voor de komende zes jaar uiteen wat de maatregelen en voorzieningen voor onder andere zoetwaterbeleid worden. Per jaar is een Deltaprogramma opgesteld om het Deltaplan Zoetwater uit te voeren.
- Op grond van de Waterwet hebben waterschappen de taak om activiteiten die onder andere uit het Deltaplan Zoetwater voortvloeien, te bekostigen.

7) Financiën

IP	2021	2023 (vastgesteld)	Nieuw (totaal)	Verhoging
Investeringsplan	€ 2.648.000	€ 3.515.000	€ 4.617.600	€ 1.102.600
Krediet	€ 2.430.000	€ 3.225.000	€ 4.232.000	€ 1.007.000

Wijzigingen 702087 Gemaal Bergsluis

Gemaal Bergsluis

Begrotingsprogramma 3: Waterkwantiteit (gemaal)

De kosten à € 5.290.000 kunnen als volgt worden onderverdeeld
(bedragen inclusief BTW):

- Deltafonds zoetwater € 1.757.500
- HHSK 20% van de resterende kosten, geraamd op € 706.500 na subsidie
- Kosten Delfland € 2.826.000 na subsidie, € 4.232.000 zonder subsidie

Dossiernummer: 3417

Bijdragen derden

Subsidie

Mede op basis van het op 20 november 2020 door de VV genomen besluit heeft het landelijke Bestuurlijk Platform Zoetwater op 27 november 2020 de aanvraag van Delfland voor medefinanciering van het project 'Beter Benutten Bergsluis' uit het Deltafonds opgenomen in de subsidietranche Deltaprogramma Zoetwater 2022 - 2027. Voor dit project is in 2020 een subsidie van € 1,4 miljoen gereserveerd. Op 30 november 2024 heeft het college een toekenningsbeschikking voor de subsidie ontvangen. Het toegekende bedrag bedraagt € 1.757.500.

De toegekende subsidie bedraagt 50% van de kosten voor het gemaal. Er wordt een aanvraag ingediend voor een aanpassing van de toegekende subsidie op de naar verwachting hogere kosten. Op dit moment is nog onduidelijk of aanpassing van de subsidie mogelijk is.

Schieland en de Krimpenerwaard

Na aftrek van de € 1.757.500 subsidie betaalt HHSK 20 procent van de kosten voor de aanpassing van het gemaal. HHSK zal mede opdrachtgever worden en dit deel van de kosten direct aan de opdrachtnemer betalen. Dit is ook als zodanig in de inmiddels vastgestelde Samenwerkingsovereenkomst opgenomen en leidt ertoe dat in het aangevraagde krediet niet het aandeel van HHSK is opgenomen.

Effect op jaarlijkse lasten

Kapitaallasten

Voordat bedragen geactiveerd worden, wordt de toegekende subsidie en de bijdrage van het HHSK afgetrokken. Hierdoor worden de kapitaallasten voor de eerste 15 jaar € 202.331/jaar en daarna nog 25 jaar € 64.717/jaar

Exploitatiekosten

De exploitatiekosten voor het gemaal bedragen jaarlijks € 17.878 en komen ten laste van begrotingsprogramma Waterkwantiteit.

Besparing energie(-kosten)

Kostenbesparing ongeveer € 20.000 per jaar (minder energiekosten voor gemaal Winsemius), uitgaande van huidig gebruik, watervraag en klimaat. Deze baten komen ten goede aan de exploitatie van begrotingsprogramma 3: Waterkwantiteit.

8) Duurzaamheid

Bijdrage aan het doel 'Energie neutraal in 2025'

Door de verminderde inzet van gemaal Winsemius (inlaat Brielse Meer water) wordt naar schatting gemiddeld 240.000 kWh/jaar aan energie bespaard.

9) Organisatorische en personele consequenties

De benodigde inzet is opgenomen in de begroting.

10) OR

Niet van toepassing

11) Risico's en beheersmaatregelen

1. Er wordt geen of onvoldoende realisatiekrediet beschikbaar gesteld door de VV van HHSK voor het HHSK aandeel van de totale projectkosten.

Beheersmaatregel

- In de samenwerkingsovereenkomst zijn afspraken over de uitvoering van het project en de kostenverdeling vastgelegd;
- Besluitvorming door het bestuur van HHSK vindt zoveel mogelijk gelijktijdig plaats. Op 9 juli 2025 wordt een voorstel voor het project aan het bestuur van HHSK voorgelegd;
- Bestuurlijk overleg tussen beide waterschappen in het geval er geen realisatiekrediet wordt verstrekt.

2. Het lukt niet om een gebruiksovereenkomst met gemeente Rotterdam vast te stellen.

Dossiernummer: 3417

Beheersmaatregel

- De gemeente Rotterdam is lid van de projectgroep Beter Benutten Bergsluis en vanaf het begin betrokken bij het project;
- De uitgangspunten voor een gebruiksovereenkomst zijn in overleg met de gemeente Rotterdam opgesteld en akkoord bevonden;
- De overeenkomst wordt in samenwerking met de gemeente Rotterdam verder uitgewerkt.

3. Bij hogere realisatiekosten is er een kans om meer subsidie van het Deltafonds te verkrijgen (kans)

Beheersmaatregel

- Er wordt een aanvraag ingediend voor een aanpassing van de toegekende subsidie op de naar verwachting hogere realisatiekosten. De aanvraag zal 50% van de nu verwachte investeringskosten bedragen. Mogelijk zal (een deel van) het aangevraagde bedrag toegekend worden. In de voorliggende kredietaanvraag wordt geen rekening gehouden met subsidie. Het is een meevaller als er meer subsidie wordt toegekend dan tot op heden is beschikt.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

Intern

Over het besluit wordt een bericht opgenomen in de D&H Nieuwsbrief.

Extern

HHSK en de gemeente Rotterdam worden op de hoogte gebracht van het besluit.

Participatie

Niet van toepassing

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

Na besluitvorming door de VV van Delfland en de VV van HHSK wordt:

- Een beheerovereenkomst(en) gesloten voor de vispassage en het gemaal;
- De aanbestedingsprocedure afgerond en het werk gegund;
- Het gemaal en de vispassage gerealiseerd binnen de termijn van de subsidie (eind 2027).

14) Bevoegd orgaan

De Verenigde Vergadering is op basis van artikel 77 van de Waterschapswet bevoegd tot het vaststellen van het investeringsplan en het beschikbaar stellen van krediet.

Het college is op grond van artikel 84, lid 1 Waterschapswet, het bevoegde bestuursorgaan dat het besluit mag nemen de overeenkomst aan te gaan.

Op grond van artikel 7 jo. nr. 33 van het mandaatoverzicht van het Mandaatbesluit Delfland 2023 hebben de hoogheemraden volmacht gekregen om overeenkomst die hun portefeuille betreffen te ondertekenen.

15) Toelichting

Besluitvorming HHSK

HHSK kent voor projecten een andere besluitvormingsprocedure dan Delfland.

- Het aanvangskrediet voor het project Bergsluis is in 2021 verstrekt. De verwachte investeringskosten zijn opgenomen in het Meerjareninvesteringsprogramma en zijn gedekt in de begroting.
- Op 9 juli 2025 zal aan de VV van HHSK worden voorgesteld om het realisatiekrediet te verstrekken.

Subsidie

Dossiernummer: 3417

Het project 'Beter Benutten Bergsluis' maakt deel uit van 'Maatregelen West-NL Deltaplan Zoetwater 2022-2027'. Tegelijk met de vaststelling daarvan in de Tweede Kamer (medio 2022) is ook de 'Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma Zoetwater' gepubliceerd. Het subsidiebedrag van € 1.757.500 is toegekend, op 30 november 2024 is een toekenningsbeschikking ontvangen. In de jaren 2025 tot en met 2027 wordt 80% van de subsidie door voorschotten betaald. Na verantwoording wordt de laatste 20% betaald indien aan alle voorwaarden is voldaan.

Gezien de hogere geraamde kosten voor de uitvoering van het project is Delfland voornemens een aanvraag voor ophoging van de toegekende subsidie in te dienen. Op dit moment is nog niet bekend of een dergelijke aanvraag kans van slagen heeft.

Vispassage

Ook het ontwerp van de vispassage is verder uitgewerkt. Het in 2023 beschikbaar gestelde krediet blijkt voldoende, hier worden dan ook geen wijzigingen voorgesteld. De vispassage en het gemaal worden gelijktijdig gerealiseerd.

Ramingssystematiek

De ramingssystematiek van Delfland en Schieland zijn identiek; de SSK-systematiek wordt gevolgd. De manier van presenteren is anders.

Bij Delfland gehanteerde benaming: Investeringsplan, krediet en onvoorzien.

Bij HHSK gehanteerde benaming: Bouwkostenraming, Budget en Overstijgende risicoreservering. De betekenissen daarvan zijn gelijk.

Bij HHSK wordt het volledige budget beschikbaar gesteld, bij Delfland alleen het krediet en is er een aparte extra procedure noodzakelijk om het onvoorzien/risicodeel te mogen inzetten.

Hoger geraamde kosten

De hoger geraamde kosten zijn het gevolg van:

Fundering

De directe nabijheid van de oude schutsluis maakt het noodzakelijk om de fundering en tijdelijke damwanden trillingsvrij aan te brengen. Deze werkwijze is aanzienlijk duurder dan de werkwijze waarbij palen worden geslagen.

Krooshekreiniger

Vanuit het operationeel beheer blijkt het wenselijk om op deze locatie een geautomatiseerde krooshekreiniger toe te passen. Hiermee wordt de hoeveelheid handwerk beperkt en neemt de bedrijfszekerheid toe.

Bovenbouw

De ruimtelijke inpassing is verder uitgewerkt en besproken met welstand en de objectbeheerder, hieruit is de toepassing van een S2 bovenbouw voor het gemaal (standaard voor Delfland) voortgekomen. Deze bovenbouw is voorzien van veel glas en houten gevels en past daarmee goed in de omgeving. In het schetsontwerp is geen rekening gehouden met een bedieningsgebouw.

Terreininrichting

Het gemaal en de leidingen worden aangelegd in een gebied met een groot aantal bomen. Een aantal beeldbepalende bomen moeten gehandhaafd worden, de persleiding moet hier omheen gelegd worden. Daarnaast moet een groot aantal bomen gerooid worden. Deze kunnen deels verplaatst worden en deels zal herplant op een andere locatie nodig zijn.

Kademuren

De in- en uitstroom worden geplaatst in de bestaande kademuren. Bij de uitwerking is gebleken dat het noodzakelijk is om de aangrenzende delen van de kademuur te vervangen. Dit is duurder dan herstel waar in eerste instantie van uitgegaan werd.

Opstelplaats telekraan

Voor periodiek onderhoud en vervanging van de sluisdeuren moet het mogelijk zijn om deze met een telekraan te hijsen. Door de bouw van het gemaal en de uitstroomconstructie vervallen de bestaande opstelplaatsen. Een nieuwe opstelplaats moet gerealiseerd worden

Dossiernummer: 3417

zodat de sluisdeuren gehesen kunnen worden zonder de leidingen van het gemaal te beschadigen.

Pompen

Bij de uitwerking blijkt het nodig om twee pompen toe te passen, dit is duurder dan één grote pomp waar in het schetsontwerp vanuit werd gegaan.

Procesautomatisering

Het gemaal wordt op afstand bedienbaar. Om het gemaal aan te kunnen sturen is het noodzakelijk dat de procesautomatisering van de betrokken organisaties met elkaar gekoppeld wordt zodat data uitgewisseld kan worden en in samenhang aangestuurd kan worden. Het koppelen van de systemen waarbij cyber security wordt geborgd en de standaarden van meerdere organisaties worden toegepast brengt extra kosten met zich mee.

E-installatie

Uit de verdere uitwerking van de elektrische installatie blijken de kosten in het schetsontwerp te laag ingeschat. In het huidig ontwerp is een realistischere raming opgenomen.

RI&E

Er is een risico inventarisatie en -evaluatie uitgevoerd. Hieruit zijn diverse arbo voorzieningen zoals hekken en ladders toegevoegd waarmee de veiligheid wordt geborgd.

Materiaal- en arbeidskosten

De materiaal- en arbeidskosten zijn in de afgelopen jaren door inflatie en krapte op de arbeidsmarkt hard gestegen. Ook tussen 2023 en 2025 is deze stijging fors geweest. Door de aannemers worden deze kosten doorberekend.

Planning

2025: voorbereiding uitvoering

2026: realisatie

2027: oplevering

16) Bijlagen

1: Overzichtskaart Project (DMS 2271566)

2: SSK-raming gemaal (HHD vertrouwelijk)

Onderwerp Bijstelling Investeringsplan en Krediet project 'Beter Benutten
Bergsluis' na afronding voorlopig ontwerp
Dossiernummer 3417

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van dinsdag 15 april 2025, dossiernummer 3417;

gelezen het positieve advies van de commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit.

Overwegende dat:

- Het "verschijnsel "droogte" na 2020 alleen maar is toegenomen.
- Met het aanpassen van Bergsluis een belangrijke bijdrage wordt geleverd aan de doelen van Delfland, te weten: duurzaam hergebruik van water, bestrijden van droogte en verzilting en het verbeteren waterkwaliteit.
- Van de geraamde investeringskosten voor het gemaal Bergsluis een bedrag van totaal € 2.464.000 wordt bijgedragen door derden.

Gelet op:

- artikel 77 en 99 van de Waterschapswet;
- het Waterbeheerplanprogramma 2022- 2027;
- Het beleid van Delfland dat vismigratie onderdeel is bij de aanleg van nieuwe kunstwerken;
- Deltawet/Waterwet

Besluit:

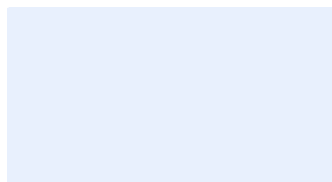
1. Het investeringsplan voor het project 'Beter benutten Bergsluis', met nieuw geraamde kosten ter hoogte van € 4.617.600 vast te stellen;
2. Het hiervoor eerder verstrekte krediet ter hoogte van € 3.225.000 met € 1.007.000 te verhogen tot een bedrag van € 4.232.000.

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 5 juni 2025.

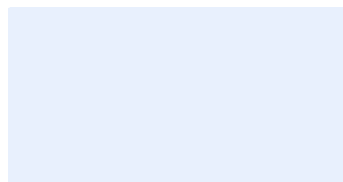
De verenigde vergadering voornoemd,

de secretaris,

de voorzitter,

ir. P.C. Janssen

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Dossiernummer: 3417